

Kulturmiljöavdelningen
Kulturminnesenheten
Thorgunn Snædal

2006-01-04

Dnr 322-84-2006

Runvårdsrapport 2005

Södermanlands län

Thorgunn Snædal

Kulturmiljöavdelningen
Kulturminnesenheten
Thorgunn Snædal

2006-01-04

Dnr 322-84-2006

Till Rikantikvarieämbetet

Under fältsäsongen 2005 granskades och även restaurerades ett antal runristningar i Södermanlands län, vilket resulterade i följande kommentarer och förslag till fortsatta insatser.

Sö 10 Frustuna kyrka

Stenen, som står utanför kyrkogårdsmuren, uppmålades 1983 och är nu i stort behov av upprustning. Skyltad.

Sö 11 Gryt kyrka

Stenen uppmålades 1983 och är nu i behov av ny upprustning. Skyltad.

Sö 14 och Sö 15 Gåsinge kyrka

Sö 14 står vid parkeringsplatsen söder om kyrkan, intill ligger det lilla fragmentet Sö 15. Båda uppmålades 1986 och börjar bli i behov av ny upprustning. Skyltade.

Sö 16 Kattnäs kyrkogård

Den fragmentariska stenen står i kyrkogårdens nordvästra hörn, nära redskapsboden. Den har inte uppmålats de senaste decennierna och är i stort behov av upprustning. Den bör även skyltas eftersom texten troligen nämnde den kända vikingatida staden Hedeby.

Sö 58 Floda kyrka

Den fragmentariska stenen rengjordes i augusti og kommer att uppmålas 2006.

Sö 65 Eriksberg, Stora Malms socken

Stenen rengjordes och uppmålades 1995 men var redan 2002 fullständigt överlavad igen. Den rengjordes igen i juli och uppmålades i augusti 2005. Det kunde då konstateras att i stort sett all målarfärg från 1995 var borta. Den är skyltad med en metallskylt av 1960-tals typ, men bör förses med en modern skylt.

Sö 66 och Sö 69 Sköldinge kyrka

De fragmentariska runstenarna rengjordes och uppmålades i juli.

Kulturmiljöavdelningen
Kulturminnesenheten
Thorgunn Snædal

2006-01-04

Dnr 322-84-2006

Nf 1963 Kölsta, Sköldinge socken

Den svårt vittrade stenen rengjordes i augusti och kommer att uppmålas 2006.

Sö 131 Lundby, Lids socken

Stenen rengjordes och uppmålades 1993 men är redan kraftigt övervuxen med alger och grå och svarta lavar. Den måste rengöras igen och dessutom skyltas. Stenen är en av de mest kända Ingvars-stenarna och besöks av många intresserade varje år.

Sö 139 och Sö 141 Korpa bro, Ludgo socken

Stenarna uppmålades 1993 men rengjordes 2003 inför en nödvändig restaurering av Sö 139. Materialet är sandsten som spricker och flagrar och på stenens övre del finns ”bomma” partier som måste stabiliseras. Eftersom Länsstyrelsen har betalat stenkonservator Paterik Stocklassa för restaureringsarbetet är det viktigt att det genomförs så snart som möjligt.

Sö 144 Broby, Runtuna socken

Ristningen som befinner sig på en berghäll intill landsvägen mellan Aspa och Nyköping uppmålades 1993 men är nu helt övertäckt av lavar igen. Det är nog knappast meningsfullt att försöka hålla den uppmålad, men trots det svåra läget bör den nog förses med en skylt eftersom den är mycket svår att se.

Sö 136, Sö 137, Sö 138 och Nf. 37 Aspa löt, Ludgo socken

De fyra runstenarna vid Aspa bro rengjordes och uppmålades 1993 och är fortfarande i ganska bra skick och skyltade.

Sö 143, Sö 149 och Sö 152 Runtuna kyrka

Runstenarna rengjordes så sent som 1995 men är redan ganska överlavad, tyvärr. Inskrifterna är dock ganska tydliga ännu och stenarna är skyltade.

Nf 2002, Sörby, Runtuna socken

I juli 2002 påträffades ytterligare ett runstensfragment vid Sörby gård i Runtuna socken. Med detta fynd är fyra runstenar kända från gården: Sö 155, av vilken delar har påträffats 1959 och 1992, Nf 1960 av vilken större delen återfanns 1993, Sö 156 av vilken ett fragment avbildades 1870, dessutom finns i ATA uppgift om en runsten vid torpet Grankällan under Sörby. Om det lilla fragmentet tillhör någon av de två sistnämnda kan inte avgöras, däremot är det inte en del av Sö 155 eller Nf 1960.

Kulturmiljöavdelningen
Kulturminnesenheten
Thorgunn Snædal

2006-01-04

Dnr 322-84-2006

Fragmentet uppmärksammades av Ulf Hylander sedan en del sten och jord grävts upp runt en dräneringsbrunn omkring 200 meter sydost om mangårdsbyggnaden. Materialet är mycket ljusgrå, finkornig granit. Fragmentets totala bredd är ca 56 cm, höjden 29 cm och tjockleken 27 cm. På ristningsytan syns 7 runor fördelade på två rader, deras höjd är 8-9 cm. Runorna är tydliga men ganska utvittrade.

Inskrift: ...-**pur**... / ...**rup**...

5

Runa 1 består av drygt nedre delen av en svagt böjd stav, det kan inte avgöra om det är rester av en huvudstav eller rester av en **u**- eller **r**-bistav. 2 **p**, 3 **u**, 4 **r**, 5 **r** och 6 **u** är säkra, i runa 7 saknas runans nedersta del. Från huvudstavens övre del går en svagt böjd linje nedåt höger, den tycks snarare svänga in mot huvudstaven, troligen har runan varit **p**.

Sö 318 Sund, Helgesta socken

Stenen rengjordes 2003 och uppmålades i juli 2005. All målarfärg från uppmålningen 1984 var i stort sett utplånad. Skylten är borta och bör ersättas med en ny.

De i rapporten föreslagna åtgärderna kommer att genomföras i samråd med länsantikvarien i Södermanlands län.

Stockholm, den 4 januari 2006

Thorgunn Snædal

Kopia till:
Länsstyrelsen i Södermanlands län
Sörmlands museum